

Частина 1

Віддача

Я — поліція. Незвична заява, чи то мовна конструкція. Але в нас так говорять. Спілкуючись між собою, ми ніколи не кажемо: «Я — *полісмен*» чи «Я — *офіцер поліції*». Ми кажемо просто: «Я — *поліція*». Я поліція. Я — поліція, звіть мене детектив Майк Хуліген. І ще я жінка.

Я хотіла б розповісти вам про найважчу з усіх своїх справ. Найважчу — ну, особисто для мене. Коли служиш у поліції, то таке поняття, як *найважче*, — штука дуже розтяжна. Як знати, де оте *найважче* починається й закінчується? Його межі розширюються щодня. «Найважче? — питаємося ми. — Та що ви, нема такого й не було ніколи». І все ж для детектива Майк Хуліген то була найважча справа.

У штаті центрального поліцейського управління служать три тисячі людей, розкиданих по відділах,

підвідділах, підрозділах і службах, які весь час міняють свої вивіски: *Організована злочинність, Важкі злочини, Злочини проти особистості, Сексуальні злочини, Автокрадіжки, Фінансові махінації, Аналітичний відділ, Наркотики, Кіднепінг, Квартирні крадіжки, Порушення громадського порядку*, а ще — *Розслідування вбивств*. На одних скляних дверях написано: *Злочини проти моральності*. А дверей із табличкою *Гріхи* ви не знайдете. Місто — це злочин. А ми — захист. Отакі пироги.

Трохи про себе. У вісімнадцять років я вступила до коледжу Пітера Брауна на кримінальну юстицію. Однак мене тягло на вулиці, туди, де кипіло життя. Не могла дочекатися. Я пройшла тести на придатність до служби в армії, у Прикордонному патрулі та навіть у системі виправних установ. І все склала. Пройшла також тестування на придатність до служби в поліції. А тоді покинула коледж, і мене зачислили до академії.

Я починала в Південному окрузі. Патрульна служба, сорок четверта дільниця. Пішки ми обходили територію, реагували на виклики. Потім — п'ять років у загоні протидії насильству над старими людьми. Оперативна робота — засідки,

пастки — стала мені квитком у слідчі. Згодом я пройшла ще одне тестування і, отримавши жетон, перейшла до центрального поліцейного управління. Тепер працюю у відділі конфіскацій, але до того вісім років тягнула лямку в убивчому відділі. Розслідувала вбивства. Була *убивчою* поліцією.

Кілька слів про мою зовнішність. Статуру я успадкувала від матусі. У наші дні її з першого погляду віднесли би до ярих феміністок, таких, що все політизують. Їй пасувала б роль чоловічого антагоніста десь у пост'ядерному бойовику з тачками й перегонами. І ще в мене голос такий, як у неї: я палю тридцять років, і він погрубішав, став хрипким. Риси обличчя я успадкувала від батька. Згладжені, геть невиразні, як у селянки — нічого міського. Волосся висвітлене. Я народилася й виросла в цьому місті, у районі Мун-Парк. Але коли мені було десять, усе загуло в тартари і я перейшла під опіку держави. Де мої батьки, не знаю. Зросту маю сто сімдесят п'ять сантиметрів і важу вісімдесят один кілограм.

Хтось каже, що за рівнем небезпеки (та брудних грошей, які там крутяться) відділ наркотиків не має собі рівних, і всі погодяться, що відділ кіднепінгу — то не робота, а суцільний відпочинок (якщо вбивство в Америці — здебільшого чорний

на чорного, то кіднепінг — зазвичай банда на банду); у когось непогано виходить розплутувати сексуальні злочини, а хтось зробив собі кар'єру на боротьбі з порушеннями моральності; аналітики — вони й в Африці аналітики (витягують із тіні сущих монстрів злочинного світу); однак усі мовчки погодяться з тим, що найкрутіші — *вбивчий* відділ. Ось де справжні аси.

У нашому пересічному американському містечку — трохи знаному «Вавилонською вежею», що будують японці, та гаванями й причалами для яхт, університетом і націленими в майбутнє корпораціями (айтішники та фармацевти, літакобудівники й дослідники космосу), високим рівнем безробіття й тотальним ухилянням од усіх податків, — спецам із убивчого відділу за рік доводиться розслідувати близько дюжини вбивств. Часом ти старший слідчий, часом — його помічник. У мене за плечима — сотня таких розслідувань. Відсоток розкриття — трохи вищий за середній. Я добре орієнтувалася на місці злочину, мене не раз називали «фантастичною допитувачкою». І паперам я давала раду краще за інших. Коли я перейшла з Південного округу в центральне управління, всі чекали, що мої рапорти будуть по-провінційному недбалими. Та я від

самого початку показала клас, і всі мої рапорти були такі, що пальчики оближеш (словом, центральному апарату за них не було соромно). Та я не зупинялась на досягнутому, і мушу похвалитися, що з того щось вийшло. А якось я провела дуже-дуже клопітку роботу, порівнюючи різні протоколи одного нашумілого вбивства в сімдесят третьому кварталі. Два різні протоколи одного й того самого допиту свідка та підозрюваного. «Як порівняти з тим, що приносите мені *ви*, хлопці, — заявив сержант Генрік Овермарс, розмахуючи моїм рапортом перед усім відділком, — це, вашу матінку, вершина красномовства. Цицерон, сука, проти Робесп'єра!» Я завжди працювала з повною віддачею, та потім, видно, досягла межі своїх можливостей і довелось скидати оберти. Мабуть, далися взнаки відголоски тисячі фатальних випадків, більшість яких виявились або самовбивствами, або наслідками нещасливих збігів чи банального нехлюйства. Я бачила і стрибунів із хмарочосів, і тих, хто здуру вліз під самоскид, і тих, що стекли кров'ю, і тих, що спливали, роздуті до краю, і тих, що підірвалися, навмисне чи з необережності. Бачила забитих до смерті однорічних немовлят. Згвалтованих і вбитих бабусь за дев'яносто. Траплялися й мерці, що

складалися не так із гнилі, як із хробаків. І з усіх мерців, яких мені доводилося бачити, найглибше врізалось у пам'ять мертве тіло Дженніфер Роквелл.

Я це розповідаю не для красного слівця. Оскільки я пряма учасниця всіх тих подій, про які піде мова, то, думаю, вам не завадить знати, хто така Майк Хуліген.

Станом на сьогодні — друге квітня — я вважаю цю справу *розкритою*. І *закритою*. Кінець. *Фініш*. Однак коли розв'язано одну проблему, то постають нові. Я взялася розплутувати тугий вузол, і тепер із нього на всі боки стирчать нитки. Увечері я зустрічаюся з Полі Ноу. Поставлю йому два запитання. Отримаю дві відповіді. Та й усе. Важчої справи в мене не було. Спитаєте, чи я не перебільшую? Та ні, чиста правда. Як на духу. Така це справа. Така справа. Полі Ноу ми прозвали нашим штатним ризником. Ну, патологоанатом він. Розтинає жмуриків, щоб з'ясувати, хто від чого врізав дуба.

Зарані перепрошую за те, що буду грубуватою, цинічною і не завжди політкоректною. У поліції — самі расисти. Така вже в нас робота. Поліція Нью-Йорка ненавидить пуерторіканців, поліція Маямі — кубинців, поліція Г'юстона — мексиканців, поліція

Сан-Дієго — корінних американців, поліція Портленда — *ескімосів*. А ми тут недолюблюємо всіх, хто не має ірландської крові. Чи не належить до поліції. Потрапити до нас може будь-хто — єврей, чорний, азіат чи жінка, — і коли ти опиняєшся в поліції, то стаєш членом однойменної раси, якій належить ненавидіти представників усіх інших рас.

Чотири тижні я зводила в єдине ціле записки та стенограми. Тож прошу вибачення і за часові розбіжності (яких важко уникнути, коли пишеш про недавно померлих), і за неформальне передавання діалогів. Ще, мабуть, варто перепросити за те, чим воно зрештою все вилізло. Тож перепрошую. Двічі.

Для мене все почалося в ніч на четверте березня, тоді стало розкручуватися зо дня в день, і зараз я про це вам розповім.

4 березня

Того вечора я була вдома сама. Мій хлопець Тобчкурнув за місто на якесь комп'ютерне збіговисько. Вечеря так і залишилася нечіпана: я вмостилася на дивані, поставила біля себе попільничку й відкрила біографічну повість, яку ми обговорювали в дискусійному клубі. Була 20:15. Чому так точно пам'ятаю час? Я саме закуняла над книжкою,

а за вікном прогуркотів нічний потяг — у неділю він завжди випереджає графік. Нічний потяг, од якого підлога під ногами ходить ходором. І завдяки якому я плачу за житло помітно менше, ніж могла б.

Задзвонив телефон. То був Джонні Мак, детектив, знаний також як сержант Джон Макатич. Мій колега з убивчого, що дослужився до начальника відділу. Чудовий хлопець, пречудовий детектив.

— Майк? — каже він. — Маю до тебе серйозне прохання.

— Окей, — відповідаю я, — що сталося?

— Складне прохання, Майк. Треба доставити сповіщення.

Сповіщення — це с. п. с., *сповіщення про смерть*. Іншими словами, Майк хоче, щоб я замість нього повідомила про смерть людини її рідним. Щоб сказала, що померла близька їм людина: це було зрозуміло з його голосу. Померла раптово. І не своєю смертю. Я замислилася. Могла просто сказати: «Більше я цим не займаюся» (хоч у відділі конфіскацій рідко обходиться без трупів). І тоді ми затіяли б суперечку в дусі дешевих мильних опер. Він казав би: «Допоможи мені, благаю, Майк». А я йому така: «І думати забудь. Ні-ні! Розкатав губу!..» І так ми сперечалися б до сказу, і врешті я здала-

ся б. Тому навіть відмовлятися, якщо однаково погодишся? Справа не мусить буксувати. Тому я просто повторила:

— То що сталося?

— Дочка полковника Тома вчинила самогубство. Сьогодні.

— Дженніфер? — А далі вирвалось: — Та йди!

— Не маю більше чим займатись, Майк. Казав же тобі, це непросте прохання.

— Як?

— Двадцять другий калібр, у рот.

Я мовчала.

— Майк, прошу, сповісти полковника Тома. І Міріам. Але скоро.

Я запалила нову сигарету. Пити більше не п'ю, але смалю, як паротяг. Тоді сказала:

— Я знала Дженніфер Роквелл, відколи їй було вісім.

— От бачиш, Майк. Хто, як не ти?

— Добро. Але спочатку відвезеш мене на місце.

У ванній я навела марафет на пиці. Але без фанатизму. Ніби пройшла ганчіркою по барній стійці. Злісно зіпивши зуби. Була нічого така, принаймні так мені здається, а зараз — немолода фарбована блондинка, яких у глибинці хоч греблю гати.